

te veel werk had. Hij zag dus om naar een bekwam plantkundige, die voor de schatten van de Hartekamp de noodige zorg zou dragen. Zulk een was echter niet zoo gemakkelijk te vinden, wijl de heer Clifford wenschte dat de man, die hem van dienst zou zijn, tevens geneesheer was, en als huisarts dicht bij de hand zou wezen, als iemand op de Hartekamp zijn hulp noodig had.

Een ander kwam ter oore aan B. van der Burgh, en als vanzelf dachten de twee geleerde heeren dadelijk aan Linnaeus. Die was immers dokter en kruidkundige beide. Zij spraken er over met den rijken bankier en gaven zulk een uitnemend getuigenis van den Zweedschen doctor, dat Mr. Clifford dadelijk besloot te trachten Linnaeus in Nederland en voor zich te houden.

Wel had nu deze, gelijk we zagen, vast besloten thans naar zijn vaderland terug te keeren, doch hij veranderde van besluit toen het zoo vermeldelijk aanbod van den heer Clifford tot hem kwam. Immers deze heer bood niet minder dan een jaargeld van duizend gulden en daarbij kost en inwoning op de Hartekamp. Daarbij zou onze Zweedsche doctor veel vrijen tijd hebben, leven in een omgeving, geheel naar zijn zin en zich geheel kunnen wijden aan zijn geliefde studiën.

Wel is te begrijpen, dat hij ook hier weder het wijs beest der Heeren zag, die hem een post deed vinden, juist voor hem geschikt. Bleef hij nog een poos in de Nederlanden, dan zou dit hem later in alle opzichten van nut kunnen zijn.

Welra aanvankelijk Linnaeus zijn nieuwe be trekking, die weldra bleek als geknift voor hem te zijn. Hij was hier, om zoo te zeggen, heer en meester, kon planten en kweeken naar harte lust, behoefde geen kosten te ontzien, en kon door en bij zijn werk zichzelf bekwaamen, zoo veel hij wilde. Daarbij bezat hij thans in ruime mate al het noodige, en had eigenlijk alleen voor zijn kleeding te zorgen, zoodat er van de duizend gulden per jaar, wat toen heel wat meer wilde zeggen dan nu, nog een aardig sommetje overschoot, dat later te pas kon komen. Zulk een onderscheid bij vroeger was wel geschikt om Linnaeus' hart te vervullen met dank aan God, die hem genade ook bij de menschen had gegeven. Want de heer Clifford, die al spoedig bemerkte welk een voortreffelijk man zijn huisdokter was, deed alles om het deren aangenam te maken en betoonde een mildheid die voorstellen mocht beeten.

Vond onze Linnaeus het leven op de Hartekamp recht aangenaam, hij besteedde het zoo, dat ook anderen er toen en later nut van hadden. Allereerst zette hij er zich toe om ver schillende boeken over de plantkunde, die hij voor een deel al klaar had, uit te geven. In korten tijd zag nu het eene geschrift van hem na het andere het licht. 't Eerst verscheen in 1730 het *Systema Naturae* of *Natuursels*, te Londen. In het volgend jaar gaf Linnaeus een beschrijving van de planten, die op de Hartekamp gevonden werden. Twee andere werken over plantkunde volgden kort daarna.

't Was misschien wel niet erkentelijkheid voor het vele goede door Linnaeus verricht, dat de heer Clifford hem een bijzonder genoeg deed. Hij stelde hem namelijk in staat een reis te doen naar Engeland en Frankrijk o. a. om daar met de geleerden in zijn vak kennis te maken. Nu was dit juist iets als onze geleerde verlangde. Met groote dankbaarheid aanvaardde hij het gulle aanbod. Welra stak hij naar Engeland over, en beoogt daar o. a. de groote tuinen te Oxford en Chelsea. Ook maakte hij er kennis met den beroemden kruidkundige Delinios.

Uit Engeland naar de Hartekamp teruggekeerd deed Linnaeus weer een paar werken 't licht zien, en daarop volgde er van zijn hand een, zooals er niet vele verschenen.

Hij had nu namelijk een anderhalf jaar doorgebracht met het ordenen, rangschikken en beschrijven van de planten op Cliffords buitengoed, en diens groote verzameling van gedroogde planten in orde gebracht. Nu besloot hij, wel licht ook gedreven door dankbaarheid aan zijn beschermer, het geschrevene in 't licht te geven en bracht dit plan in 1737 ten uitvoer. Het was een prchtig en kostbaar plaatwerk *Hortus Cliffortianus* of *Tuin van Clifford* geheeten met 36 platen. De uitgafte eische groote kosten, doch de heer Clifford die zeer rijk was, voorzag ook hierin.

Intusschen begonnen de vrienden in Zweden en vooral de beminde van Linnaeus hartelijk te verlangen, dat hij naar zijn vaderland zou terugkeeren. Ze wisten trouwens dat hij niet uit onverschilligheid of louter voor zijn genoegen zoo lang nithleef, maar wijl het verblijf in den vreemde hem nu en later van zoo groot nut kan zijn. Reeds meermalen was hij, gelijk we zagen, van plan geweest weer naar Zweden te gaan, doch telkens was dat op bijzondere wijze verhoed.

Nu echter begon hij sterk te verlangen naar zijn geboorteland. Want ons vochtige klimaat bleek op hem, die uit het droge, zonnige Zuid Zweden kwam, zeer ongunstig te werken. Dit nu is niet te verwonderen, als we bedenken, hoe destijds niet ver van de Hartekamp het groote Haarlemmermeer lag, dat zijn kluheid zelfs bij Amsterdam merkbaar maakte. Over 't geheel was het getal poelen en meren destijds veel grooter dan thans, nu er echter, helaas, nog te veel zijn.

CORRESPONDENTIE.

O. Binnenkort hopen we het antwoord te geven.

HOOGENRIJK.

Gereformeerde gezindheid.

Gereformeerde Kerken.

BEROEPEN: Tholen, A. Dekkers, te Anst-Jacobapolder. — Huizen, W. B. Renkema, te Renkum. — Hendrik-Ido-Orbacht, J. B. Nellenbos, te Oostkapelle.

AANGENOMEN: Emmen-Compascuum, J. S. Schaafsma, cand. te Grootegast. — Zwaagwestende (toez.), L. Th. Wieten, cand. te Schagen. — Aankomende: Biggkerke (toez.), J. H. Schuurman, Stekhoven, cand. te Wolvega. — Asten (N.-Br.), K. Eekhof, te Diermen.

BEDANKT: Krommedijk, W. van Deursen, te Ravenstein. — Hendrik-Ido-Orbacht, A. M. den Ouden, te Wierp (Geld.). — Broek op Langendijk, W. J. Roscam Abbing, te Overesch. — Cuyk c. a. (toez.), F. Ydema, te Knollendam.

Nederlandsch Hervormde Kerk.

BEROEPEN: Kropswolde en Heenvliet, F. Tamme, cand. te Groningen. — Rottevalle (Fr.), P. Beijer, te Schaldeburen. — Hedel (Geld.), F. F. J. van de Plassche, te Jaarsveld. — Hoevelaken (Geld.), D. Th. Kock, te Zuilen. — Zwaagwestende (toez.), L. Th. Wieten, cand. te Schagen. — Aankomende: Biggkerke (toez.), J. H. Schuurman, Stekhoven, cand. te Wolvega. — Asten (N.-Br.), K. Eekhof, te Diermen.

BEDANKT: Krommedijk, W. van Deursen, te Ravenstein. — Hendrik-Ido-Orbacht, A. M. den Ouden, te Wierp (Geld.). — Broek op Langendijk, W. J. Roscam Abbing, te Overesch. — Cuyk c. a. (toez.), F. Ydema, te Knollendam.

Onder vriendelijke dankbetuiging aan zoovele geabonneerden die ons de verschuldigde abonnementsgelden over het afgelopen kwartaal reeds toezonden, nemen wij de vrijheid, hen, die dit nog niet deden, beledigd te verzoeken zulks alnog **uiterlijk den 20sten dezer** te doen en hun postwissel te adresseren aan

De Administratie van „De Heraut", Amsterdam.

De abonnementsprijs van De Heraut is f 1.20 per kwartaal.

Na ontvangst van den postwissel wordt den afzender daarvan bericht gezonden.

DE ADMINISTRATIE.

Amsterdam, Jan. 1910.

Advertentien.

Met weemoed in het harte geven wij kennis van het overlijden van onzen zoo hartelijk geliefden en getrouwen herder en leeraar

DS. A. NAWIJN,

in den ouderdom van 45 jaren, waarvan hij een 10-tal jaren de gemeente gesticht heeft door zijn ijverige en getrouwe prediking. Thans geniet hij het loon, door God weggelegd voor Zijne getrouwe knechten. Sterke de Heere de beproefde Weduwe en kinderen in dezen zwaren weg van beproeving.

Namens den Kerkeraad der Geref. Kerk: L. HAMERSMA, Scriba. Oosterbierum, 7 Jan. 1910.

Voor de talrijke, treffende bewijzen van deelneming, ontvangen bij het overlijden van onzen Vader en Grootvader, DS. J. BAVINCK, betuigen wij bij dezen hartelijk dank.

Familie BAVINCK.

Amsterdam, 12 Jan. 1910.

L. G. WEISZ & Co.,
Commissionairs in Effecten,
WESTERMARKT No. 21
AMSTERDAM.

Een net meisje 21 jaar, zag zich gaarne geplaatst tot

hulp in de huishouding
in een klein gezin, liefst buiten. Br. lett. K. K. aan KUPPERS' Boekh., Watergraafmeier.

GELDNOOD.

Voor het tekort in de kas der Nederl. Vereen. van Vrienden der Waarheid werd tot heden ontvangen van J. H. te Purmerend f 250; N. N. te Zutphen f 10.—; G. J. M. te Zutphen f 10.—; van H. H. te Axel van een Zondagavond-geselschap f 5.—; door R. Schouten, collecte Gereformeerde Kerk te Bussum f 170; N. N. te 's-Gravenhage f 150; door M. C. Keulemans, gift Geref. Kerk te Veenendaal f 25; A. G. D. kantoort Streefkerk f 250; G. B. A. Fr. te Delft f 250.

Hartelijk danken wij voor deze giften. Onder de geveren en geefsters zijn er velen die ons meermalen steunden. Maar we zijn nog niet geholpen. Er leeft toch immers nog in ons land een Volk, dat lust heeft aan weldadigheid, omdat de Heere daarin een behagen heeft. Welnu naar de hulp van dit Volk zien wij verder vertrouwend uit.

Namens het Bestuur:
Dr. F. L. RUTGERS, voorzitter.
Ds. B. VAN SCHELVEN, vice voorzitter.
G. H. A. GROSHUDE, secretaris.
J. IJSEBRAND, penningmeester.

Koninginneweg 223.
Amsterdam, 12 Januari 1910.

Vrije Universiteit.

In dank ontvangen:
Voor de Vereeniging:
Aan Contributien:

per post f 1350; door den heer Jac. H. Maan uit Vreeland f 26; uit Tienhoven f 1050; uit Breukelerveen f 1250; uit Maarsseveen f 500; door Ds. J. J. Impeta uit Katwijk f 250; uit Katwijk a/L Rijn f 50; uit Valkenburg f 1250; door den heer P. Hoogvliet te Kooten f 750; door den heer S. Bouslaar te Asgterkerke f 200; door Ds. S. Huismans uit Arjum f 16650; uit Nijkerk f 150; uit Morra f 2; uit Passens f 2050; uit O. Nijkerk f 38; uit Loessens f 2; door den heer W. Post uit Lollum f 7550; uit Wastum f 12; samen f 8550; door den heer W. van der Mark uit De Lier f 4425; uit Wateringen f 2; samen f 4625; door Ds. G. v. d. Munnik uit Ballo f 7; uit Hornhuizen f 1; uit Leens f 23; uit Pieterburen f 50; uit Schouwerzijl f 2; uit Westerland f 1; uit Winsum f 15; samen f 4950; door den heer J. Caerar te Delfhaven f 3825; door Ds. A. Hoeneveld uit Charlois f 50; uit Katendrecht f 4750; samen f 10350; door den heer M. Kievit uit Nummadorp f 2150; uit Mijlshoerend f 350; uit Pottershoek f 4; uit Srijen f 72; uit Westmaas f 450; uit 's-Gravendeel f 4; samen f 10950.

Aan Collecten (voor de Theol. faculteit): van de Geref. Kerk te Bodum f 17061/2; te Bedum B. f 4031/2; te Zeijne f 5871/2; f 11, samen f 16371/2; te Groningen A. f 66761/2; te Groningen B. f 74831/2; te Haren f 1588; te Hoogkerk f 6061/2; te Kiewindwerf f 4141/2; te Sappemeer f 8621/2; te Theenisse f 953; te Ten Boer f 8401/2; te Zuidbroek f 6105; te Zuidwilde f 1324; te Geesteren en Gelselaar f 1449; te De Lier f 720.

Voor de Medische faculteit:
(Contributien): door Ds. S. Huismans uit Arjum f 4150; door Ds. A. Hoeneveld uit Charlois f 50; uit Katendrecht f 1450; samen f 20; door den heer W. v. d. Mark te De Lier f 14; door Ds. G. v. d. Munnik uit Ballo f 1; uit Winsum f 150; samen f 250; door den heer M. Kievit uit Nummadorp f 16; uit Srijen f 2450; samen f 4050.
(Schenkingen): verzameld door den heer A. van der Rec te Charlois f 350; van den heer S. B. S. te D. f 100.

TH. RUIJS Gin.,

Penningmeester.
Amsterdam, Keizersgracht 162.

Dr. KUYPER. Uit het Woord, geb. doch de band een weinig gevlekt f 175.
Idem. Pensioenregeling voor Werkf. f 40.
Idem. Band aan het Woord f 40.
en SONSTRAL. De Verlossing van Nederland, een groot werk, geb. f 3.—
Dese 4 werken franco thuis op ontvangst van postwissel van slechts f 150. Vraag pakket „Sonstral" aan
H. VERHOOG, Halfweg.

Zending onder de Joden der Gereformeerde Kerken.

Met dank ontvangen in November en December, van D. Riemsma Cn., Zaamsing A, gev. in coll. f 250; van Cents-veeren, te Krabbendam f 5; van G. K. A. B., Maaslois f 475; van A. Gruys Sr., Zaandam f 150; van Zendingssomm, Nieuwduin f 750; van Meijssereen, „Dorcas" f 3; van Mev. de Br., Voorburg f 250; van Mev. Wed. Ds. J. Slager, Nijverdal, namens Meijssereen, „Moederdaad" f 250; door Prof. Lindeboom, Kampen van J. Moerkerken, Rijsoord f 250; door Ds. Kropveld van N. N., de Lier f 1; door Ds. v. d. Velden van Ds. Aalders, Betsum, gev. in collecte f 5; van Mev. Joh. H. van Wingerden, Gouda door H. E. d. verzameld f 975; van Geref. Kerk Baambrugge f 5; Voorburg f 5; Kampen f 50; Uithoorn f 250; Veenendaal f 5; Hoornster swaag f 2401/2; Molenaarsgraaf f 4121/2; Collecten bij gelegenheid van bidstonden te Putten f 3421/2; Elte f 675; Rosburg f 998; Vrouwenpolder f 850; Leerdam f 1108; Wagnen f 825; Zeist f 13321/2; Meppel f 3011; Apeldoorn f 2733; Ridderkerk f 625; Barendrecht f 10; Maasdiijk f 1265; Culemborg f 625; Nieuwveen f 864; Bleiswijk f 15; Hilversum f 2875; Breukelen f 1009; 's Hertogenbosch f 17541/2; Driebergen f 1525; Bleiswijk f 1870; Hillegom f 18531/2; Nijverdal f 8361/2; Baarland f 23761/2; Nummadorp f 10; Rijsoord f 1250; Harderwijk f 1025; Elburg f 1041; Nieuwekerk a/d. IJssel f 11231/2; Monster f 1250; Antwerpen f 3232; Schoonhoven B f 8; Lexmond f 11; Schoonewoerd f 922.

Met aanbeveling,
N. KOOPS, w.n. Penningm.
Haringvliet 101.
Rotterdam, 21 Dec. 1909.

„DE HARP",
— MAANDELA —
ter BEVORDERING van de TOONKUNST onder de CHRISTENEN in NEDERLAND.

Onder Redactie van F. PIJLMAN en met medewerking van de Heeren J. GODEFROY, te Steenwijk; Mr. H. Graaf van HOGENDORP, te 's-Hage; Ds. D. J. KARSEN en J. B. W. KOELMAN, te Amsterdam; F. J. SCHWEINBERG, te Nijmegen en Anonymus.

Men vrage gratis proefnummer aan.
— Kantoor: —
Breeuwerstraat 18, Amsterdam.
Abonnementsprijs 50 cents per jaar.

Groningsche Hypotheekbank voor Nederland.

Gevestigd te GRONINGEN.
Telefoon Intercommunale No. 674.
Maatschappelijk Kapitaal f 1,000,000.

Uitstaand bedrag aan Hypotheken op 31 December 1908, f 2,556,762.50, aan Pandbrieven f 2,512,950.—

Commissarissen: Prof. Mr. D. P. D. FABUS, A. W. SCHIPPERS, Jhr. H. A. WITTEWAAL, VAN STOUTWEGEN, Mr. P. DIERLEMAN, E. G. WENTINK.

Raad van Toezicht: Jhr. TERPSTRA, Mr. H. VAN DER VEGTE, M. UBBENS.

Geeft uit 4 pCt. Pandbrieven, koers 99 %, in stukken van f 1000.—, f 500.—, f 100.— en f 50.—, verkrijgbaar ter kantore der Bank, bij alle Agenten en Effectenhandelaren. Inlichtingen geven te Amsterdam de H.H.: L. G. WEISZ & Co. Westermarkt 21 en RADIUS en DANE, Prinsengracht 658, te Rotterdam de heer H. DANE, Haringvliet 49.

De Directie:
M. BROUWER, Mr. W. SWITTERS, F. J. BOLT.

75 cent per kwartaal. HOLLANDIA 75 cent per kwartaal.

Weekblad voor Volk en Kerk. Hoofdredacteur Ds. J. C. SIEKEL. Als populair Gereformerd weekblad voor Volk en Kerk neemt *Hollandia* door uitgebreide Redactie en groote verscheidenheid van inhoud sedert den aanvang van 1910 een ééne plaats in onder de persbladen.

Voor de huiskamer van het Gereformeerde gezin wordt dit weekblad met nadruk aanbevolen. Alle leden des gezins, ook onze Kinderen, vinden er aantrekkelijke lectuur in.

Hollandia omvat de volgende rubrieken: 1. Schriftverdenking, 2. Artikelen voor het politieke, sociale en Kerkelijke leven van den dag en voor wat er voort af dwalen en verwarloosden kan gedaan worden, 3. Zoeklicht, 4. Hollands leven, 5. Wij en ons huis, 6. Leestafel, 7. Vragen, 8. Pers, 9. Voor 't jonge volkje, 10. Ingezonden mededeelingen, 11. Berichten en verslagen, 12. Kerk en School, 13. Huis en hof, 14. Feuilleton, 15. Brievenbus. Vraag proefnummers indien gij niet ontvangt bij den Uitgever.

W. TEN HAVE (voorheen Hovekers Boekhandel)

Kalverstraat 154, Amsterdam, Telefoon 4066

LUXETTE, NIEUWSTE BRILLEN.

voor veraf en lezen te zamen.
Uitsluitend bij:
DIRK HÜTTER, Opticien,
Tel. 8829. :: 12 Taksteeg 12, Amsterdam

De Heraut
VAN DE

Gereformeerde Kerken in Nederland.
Bureaux: WARMOESSTRAAT 96, Amsterdam.

ADVERTENTIE-PRIJS

van 1—6 regels f 1.20,
ledere regel meer f 0.20.

CONTRACTEN

Bij contract voor het verbruik binnen één jaar van minstens:
500 regels 16 cents per regel,
1000 „ 14 „ „ „ „
2000 „ 12 „ „ „ „

LEVENSVERZEKERING
de Nederlanden van 1845

BRAND - - VERZEKERING
INBRAAK
DEN HAAG (vroeger Zuyphen). Directie HENNY.
KAPITAAL f 4,000,000.00
RESERVEFONDS ruiter f 1,374,000.00

Vereeniging
voor Schoolonderwijs op Gereformeerden Grondslag
te Rotterdam, voormalig Krallingen.
Goedgekeurd bij Koninklijk Besluit van 1 September 1890 No. 19, en 23 Februari 1899 No. 32.

4 pCt. Obligatieleening
groot f 65000,—

ten behoeve van den bouw eener school voor meer uitgebreid lager onderwijs te Rotterdam, voormalig Krallingen.
Stukken van f 1000.—, f 500.— en f 100.—

sijn van af 1 Januari 1910 verkrijgbaar ten kantore van de Firma Wed. P. VAN EYK & ZOON te Amsterdam, Rotterdam, Haarlem, Hilversum en Dordrecht, alwaar ook de Coupon betaalbaar is en bij
HET BESTUUR.

Wed. P. VAN EYK & ZONEN
Hoofdkantoor: AMSTERDAM, Damrak 60.
Bijkantoren: AMSTERDAM, Dam 13-15-17.
HILVERSUM, Langestraat 65.
HAARLEM, Kruisweg 69.
ROTTERDAM, Zuidblaak 62, bij het Postkantoor.
DORDRECHT, Wijnstraat, hoek Wijnbrugsteeg.

Belasten zich met de uitvoering van EFFECTENORDERS.
Nemen en geven GELDEN op PROLONGATIE.
Sluiten BELEENINGEN.
Ontvangen GELDEN à DEPOSITO tegen dagelijks vast te stellen rentekoers.
Wisselen VREEMDE BANKNOTEN en MUNTSPECIEN.

RHEUMATIEK-LIJDERS!
Wilt gij werkelijk met Gods hulpe genezen worden? Gelieve dan postwissel te zenden ad 10 ots. of 2 postzegels à 5 ots. per brief aan 't Bureau „Onze Reiziger" No. 117 te Sneek

Stichtsche Wijnhandel.
— ZEIST. —
(Uitsluitend)
Avondmaalswijn.

Zeldzame Uitverkoop.

DRIE FRAAIE WERKEN

van Krummacker en Spurgeon, met Eohl

Bijbelschen Kalender, voor slechts f 1.50.

1. G. D. Krummacker, *Dagelijksche Manna* voor Reizigers door de Woestijn. Godsdiensdag Dagboek, bijna 300 bladz., vroeger f 3.

2. C. H. Spurgeon, *Overeenkomstige Belofte*. 1 Deel.

3. C. H. Spurgeon, *Zeven Wonderen van Genade*. 1 Deel.

4. Groote Bijbelsche Scheurkalender voor 1910 met prachtig schild.

DEZE keurige verzameling voor elk Christelijk huisgezin, verkoopen wij uit voor den geringen prijs van slechts f 1.50.

Verkrijgbaar bij D. BOLLE, Bankier van Goedkoopste Boeken, Hagen 08, te Rotterdam. Franco na ontvangst van Postwissel, waarop vermelden: Het Pak Krummacker.

Spaarbank
VOOR DE
Stad AMSTERDAM.

De zittingen worden gehouden

tot Inbreng en Terughetaling:

In het Hoofdbureau, Singel No. 546 bij de Vijzelstraat:

ELKEN WERKDAG des morgens van half 10 tot half 1 uur en des avonds van half 7 tot half 9 uur.

In de Bijbureaux:

1. Haarlemmerplein No. 4, ELKEN WERKDAG des 4 morgens van half 10 tot half 1 uur en des avonds van half 7 tot half 9 uur.

2. Laurierstraat No. 122; ELKEN WERKDAG des avonds van half 7 tot half 9 uur.

3. Bilderdijkstraat No. 194; ELKEN WERKDAG des avonds van half 7 tot half 9 uur.

4. Ferdinand Bolstraat No. 108; ELKEN WERKDAG des avonds van half 7 tot half 9 uur.

5. 1ste Van Swindenstraat No. 19; ELKEN WERKDAG des avonds van half 7 tot half 9 uur.

6. „Het Zeemanshuis", Kadijksplein No. 8; ELKEN DINSDAG en ZATERDAG des avonds van half 7 tot half 9 uur.

RENTE wordt bijgeschreven:

In het Hoofdbureau elken werkdag en in de Bijbureaux, op bovengenoemde dagen, indien zulks van te voren wordt aangevraagd.

Namens het Bestuur:

Mr. P. J. C. TETRODE, Voorzitter.

Mr. H. J. J. POST, Secretaris.

Boek- en Courantdrukkerij: ROYER, KROON & BAKKER, Amsterdam.

Dit blad wordt
verdragen v
in blad betref
sch de ADHE
inzendingen,
aannen voor t

DERDE
Christus Koo

Nu, dank zij
het beeld der
ken voor ons
die aan het v
de vraag, of
sich ook tot
meer opkomen
alle macht in
hij met die a
krig die niet
zijn vijanden a
hebben; dan i
een zoo aanme
leven, als in
aan de orde in
ling zou vallen
het almeerd de
de hoofdstron
wordt, en ho
van Christus f
heengaan, wa
toekomst der
hoezem der
Het persoonlijk
zelfs het Staa
menscheid, e
schappelijk le
ons menscheij
zal er nu siet
onderzoeken, v
sich bedient, i
die Maatschapp
en dan natuuri
onze aandacht

Die Kerk he
maatschappelijk
het die zijn ap
in het Heiden
en niet alleen
te Rome waar
Griekenland, w
zetzede, heeft d
met prediking
doen instellere
het midden van
eigen inrichting
De kinderdoop
geboorte alle die
van de overige
af. In dien kr
sich een eigen
usantien kwame
beelden vervuld
alles schikte zic
Jezus als 't cen
in de toenme
tweeërlei autorit
tegenover, elkan
autoriteit van w
het Keizerlijk l
schapskringen
en aan deze auto
in het Heiden
anderzijds kwan
nieuwe autoriteit
weld gold aan het
of naar de uits
doch die eenig
zijn Apostolaat
minder duidelijk
eerste Christenen
en zich meest s
maar nauwelijks
gedoopte Christe
traden ze meer
kwam. Waar Je
hart leefde, had
vorm; dit nieu
zichzelf steeds
wortel in het de
kwam daardoor
een usantie in de
over te staan.
Heldensche Maat
haar stuk te sta
beginnel tegenove
strijd trok zich t
of men voor den K
Jezus de knie a
Keizerlijk Gezag
wie voor Koning
het martelaarsch
zuiverde den Chri
belijders en vals
kring wel inkro
vaster stond en o
En toen nu dez
uit liep, dat de
knie voor Jezus t